

Občina Kranjska Gora
Kolodvorska ulica 1b

4280 Kranjska Gora

Ljubljana, 10. 1. 2019

Zadeva: Stališče CIPRE Slovenije, društva za varstvo Alp, o načrtovani gradnji kabinske žičnice na Vitranc v občini Kranjska Gora

I. OZADJE

Na vrh gore Vitranc (1638 m), občina Kranjska Gora z investitorjem načrtuje gradnjo krožno-kabinske žičnice in oživitve smučišča z vrha Vitranca. Podoben objekt načrtovani krožno-kabinski žičnici je na Vitrancu že obstajal, leta 1958 je bila zgrajena enosedežnica na vrh Vitranca. Objekt stoji še danes, a sedežnica že več let zaradi dotrajanosti ne obratuje več. Pri načrtovani krožno-kabinski žičnici, ki naj bi potekala iz Kranjske Gore na vrh in naj bi stala na obrobju Triglavskega narodnega parka, se postavlja vrsta naravovarstvenih in razvojnih vprašanj, saj poleg vplivnega območja na Triglavski narodni park predviden poseg vpliva tudi na habitat predstavnika gorskih kur, divjega petelina (*Tetrao urogallus*), ki je značilna in zaščitena živalska vrsta alpskega sredogorja. Populacija divjega petelina v Sloveniji v stalnem upadanju kljub temu, da je vrsta zavarovana že 30 let. Vrsta je občutljiva na različne oblike nemira, med najbolj zanesljivimi razpoznavnimi vzroki so sečnja, gradnje cest, smučišča ter druge kot so na primer vožnja z motornimi vozili, nabiralništvo, rekreacija (pohodništvo, kolesarjenje, smučanje). Tudi v Zgornjesavski dolini so s popisom zaznali upad populacije, katere preživetje je izjemno ogroženo, oziroma ji grozi izumrtje.¹ Hkrati ni nepomembno, da je simbol Kranjske Gore tudi ena od divjih kur, in sicer ruševca, ki je manjši in višje živeči sorodnik divjega petelina.

Agencija za varstvo okolja RS pripravlja naravovarstveno soglasje, zato so zaprosili tudi za mnenje Javni zavod Triglavski narodni park ter Zavoda za varstvo narave RS glede načrtovane investicije.

CIPRA Slovenija je v okviru Ognja v Alpah organizirala okroglo mizo: Divji petelin in krožno-kabinska žičnica za Vitranc, ki je potekala, 8. 8. 2019 v Kranjski Gori. Na okrogli mizi so različni deležniki predstavili pogled na načrtovano investicijo in nas spodbudili k nadaljnji opredelitvi do posega.

CIPRA Slovenija, društvo za varstvo Alp, deluje v javnem interesu na področju ohranjanja narave. V skladu s Pravilnikom društva je Upravni odbor CIPRE Slovenija pripravil uradno stališče do načrtovane investicije, krožno-kabinske žičnice na Vitranc.

II. POSEGI V GORSKO NARAVO

Sama gradnja in obratovanje kabinske žičnice predstavljata dve vrsti motenj v naravno okolje. V prvem obdobju gre za gradnjo, kar obsega postavitev nosilnih stebrov, napeljavo jeklenic, dovoznih poti, posek gozda za traso žičnice in posek za načrtovano smučišče.

---

¹ Mihelič, N, Rozman, S., Mihelič, T., 2016. Ogroženost divjega petelina v Zgornjesavski dolini. URL: http://www.bc-naklo.si/fileadmin/visja_sola/2016/2sekcijaNaravovarstvo/49_Mihelic_Rozman_Mihelic_Z.pdf (citirano, 2. 12. 2019)

Po izgradnji in odprtju pa nastopi obdobje obratovanja in občasnega vzdrževanja. Obratovanje kabinske žičnice predstavlja praktično novo situacijo na vrhu Vitranca, saj se tako poleti kot pozimi načrtuje množičen obisk vrha te gore in območja pohodniške poti naprej proti Ciprniku. Kljub temu, da je to območje nekoč že imelo žičniški dostop do vrha, bo kapaciteta nove naprave neprimerljivo večja (ocenjena kapaciteta 1000 obiskovalcev na uro)². Pozimi bo k obisku prispevalo obratovanje smučišča, poleti pa pohodništvo, izletništvo ter običajen turistični obisk postaje na vrhu, kjer bo tudi gostinsko turistična infrastruktura.

Če ob teh predvidenih posegih občina ne bo sprejela omilitvenih in omejitvenih ukrepov, je habitat divjega petelina po našem mnenju ogrožen do te mere, da bo ta vrsta na Vitrancu izginila. To je nedopustno in neodgovorno.

V luči trajnostnega turizma podpiramo preusmerjanje iz zimske v poletno turistično destinacijo, saj nizkoležeča smučarska središča kot je Kranjska Gora niti z zasneževanjem in širjenjem smučarskih prog na višje nadmorske višine, ne bodo morala konkurirati višje ležečim in bolj razvitim smučarskim centrom.

Kranjska Gora ima za razliko od mnogih ostalih središč zelo ohranjeno naravno okolje z zelo redkimi živalskimi vrstami (poleg divjih kur npr. tudi planinski orel, občasno tudi volk in medved), ki jih s pametnimi odločitvami lahko ne le ohrani, pač pa se z njimi lahko tudi promovira in ponosno predstavlja.

Pri predvideni investiciji je zelo vprašljiva in po našem mnenju sporna ter nepotrebna gradnja smučišča. Vršni del Vitranca je zelo strm in smučišče z vrha, ki je nekoč že obstajalo, pomeni ne le smučarski, pač pa tudi tehnični zalogaj. Tako strme proge so lahko tudi smrtno nevarne, in take primere zgodovina vitranškega smučišča, dokler je še obratovalo z vrha, na žalost že pozna. Če bi se z vrha pripravilo položnejšo pot, bi to zahtevalo bistveno večji poseg v vršnji del gore, kar je po našem mnenju neutemeljen poseg s preveliko degradacijo okolja. Vprašati se je tudi potrebno, kaj Kranjska Gora s takim smučiščem v resnici pridobi. Če pogledamo obstoječo sedežnico Podkoren, je zgornji del smučišča (nad vlečnico Ruteč) prestrm za običajne smučarje, zato je speljana obvozna pot. Območje nad sedežnico Podkoren pa je zelo podobne strmine. To v vsakem primeru pomeni, da Kranjska Gora s tem posegom pridobi še eno zelo strmo smučišče, ki ne privablja običajnih ali manj izurjenih smučarjev, pač pa kvečjemu zelo izurjene. Tudi sedaj na smučišču v Podkorenu, kjer se odvijata tekmi za svetovni pokal, zelo redko doživimo gnečo, saj je smučišče strmo in zahtevno, v prvem delu zime pa tudi izrazito senčno in hladno. Hkrati je v kontekstu podnebnih sprememb gradnja novih smučišč pod 1500 m zelo sporna in gospodarsko vprašljiva. Vrh smučišča bi za nekaj 10 m sicer presegel to mejo, a večina smučišča bi vseeno ostala prenizko. Tudi z novim smučiščem bo kakovost smučanja v Kranjski Gori v primerjavi s smučišči v 50 ali 100 kilometrskem krogu še vedno bistveno nižja, ker Kranjska Gora enostavno ne premore dolgih in višjih smučišč. Kranjska Gora lahko išče konkurenčnost v kombinaciji zimske ponudbe, ki je širša in vključuje tudi nesmučarje, hkrati pa je potrebno krepiti poletno sezono, kar v resnici tudi že počne. Obratovanje novega smučišča bi za sabo potegnilo tudi gradnjo sistema za umetno zasneževanje, kar je še dodaten poseg, ki je za obratovanje smučišč danes nujen.

Poseg v ranljivo gorsko naravo bo po našem mnenju prevelik in nedopusten, hkrati pa novo smučišče Kranjski Gori ne prinaša pomembne dodane vrednosti v turistični ponudbi. Tak pristop tudi predstavlja preživete vzorce turističnega razvoja, ki ne upoštevajo načel trajnostnega razvoja, varovanja narave in zmanjševanja negativnih vplivov na okolje in naravo.

---

² Sklep o presoji vplivov na okolje in pridobitvi okoljevarstvenega soglasja, 2018. ARSO. URL: <https://www.arso.gov.si/novice/datoteke/039989-t7785974.pdf> (citirano, 2. 12. 2019)

Izpostaviti velja še simbolno vlogo Vitranca kot gore, po kateri sta Kranjska Gora in širše območje dobila svojo prepoznavnost. Na eni strani so to tekme v alpskem smučanju za svetovni pokal, ki še danes nosijo ime Pokal Vitranc in predstavljajo pravi ponos regije in države, hkrati pa ta dogodek pomeni hrbtenico identitetnega nastavka alpskemu smučanju Slovenije od dvajsetih let 20. stoletja. Po drugi strani pa gre za še starejšo nesnovno dediščino, ki se je oblikovala okoli Kekčevih zgodb, ki ravno tako v središče svojega dogajanja postavijo Vitranc z okolico. Skratka, Vitranc lahko Kranjski Gori že predstavlja zelo pomembno identitetno točko in več kot smiselno je vprašanje, ali si ta gora zasluži okoljsko degradacijo z gradnjo strmega smučišča prav z vrha.

Z organizacijo okrogle mize – Divji petelin in krožno-kabinska žičnica na Vitranc, 8. 8. 2019 v Kranjski Gori smo zaznali veliko odsotnost razpoložljivih informacij za javnost. Lokalno prebivalstvo kot stroka so večkrat izpostavili, da je proces ne-transparenten, ne-vključujoč in ne-celosten. Glede na argumentacijo občine Kranjska Gora, da je projekt strateškega pomena za razvoj kraja in širšega območja ter da projekt bojda podpira večina prebivalstva, menimo, da je potrebno izboljšati transparentnost ter odpreti prostor za javni diskuz in iskanje kompromisov med različnimi deležniki.

III. SKLADNOST NAČRTOV S PROTOKOLI ALPSKE KONVENCIJE

Preverili smo skladnost načrtovane investicije v skladu s protokoli Alpske konvencije³

6. člen Usmeritve razvoja turizma, protokol Turizem pravi, da so »Pogodbenice pri razvoju turizma upoštevajo načela varstva narave in ohranjanja krajine. Spodbujale bodo projekte, ki krajino varujejo in so sprejemljivi za okolje. Pogodbenice se bodo zavemale za politiko trajnostnega razvoja, ki krepi konkurenčno sposobnost sonaravnega turizma v alpskem prostoru in tako pomembno prispeva k družbenogospodarskemu razvoju alpskega prostora. Dajale bodo prednost ukrepom v korist inovativnosti in uvajanja novih oblik ponudbe.«

Vzpostavitev krožno-kabinske žičnice na Vitranc s pripadajočo infrastrukturo bo krepila konkurenčno sposobnost sonaravnega turizma v Kranjski Gori zgolj, če bodo upoštevane nosilne zmogljivosti okolja in narave ter če bo ponudba izhajala iz naravovarstvenih ciljev. Ponudba naj prispeva k družbenogospodarskemu razvoju Kranjske Gore, kjer sta ohranjena narava in kakovostna delovna mesta, ki temeljijo na pokrajini kot razvojnem viru.

6. člen Usmeritve razvoja turizma, protokol Turizem pravi, da je »Pri spodbujevalnih ukrepih je treba upoštevati naštetе vidike: a) pri intenzivnem turizmu prilagoditev obstoječih turističnih objektov in njihove opreme ekološkim zahtevam ter načrtovanju novih objektov v skladu s cilji tega protokola, b) pri ekstenzivnem turizmu ohranjanje ali razvoj sonaravne in za okolje sprejemljive turistične ponudbe ter dviganje vrednosti naravne in kulturne dediščine turističnih območij«. **8. člen Usmerjanje turističnih tokov** pravi, »Pogodbenice podpirajo usmerjanje turističnih tokov z organiziranjem razporeda in sprejema turistov, tako da zagotavljajo nadaljnji obstoj, zlasti na zavarovanih območjih.«

Turistična ponudba Kranjske Gore se je osnovala na okoljsko intenzivni panogi – smučarskem turizmu. Turistični obisk se povečuje tudi v poletni sezoni, zato je potrebna tudi prilagoditev ponudbe - kar lahko predstavlja obnova krožno-kabinske žičnice na Vitranc. Upravljalci zavarovanih območij, tudi Triglavski

---

³ Protokoli Alpske konvencije, 1991. URL: <https://www.gov.si/teme/alpska-konvencija/> (citirano, 2. 12. 2019)

narodni park ter parkovne občine, se srečujejo s prekomernim in neusmerjenim obiskom v poletnem času, ki povzroča tudi na območjih z višjimi nosilnimi vrednostmi znatno škodo na okoljske sestavine in naravo. Tovrstno razširitev ponudbe (Vitranška žičnica) torej lahko predstavlja ukrep za koncentracijo turističnega obiska in s tem razbremenitev karavanškega grebena in drugih vrhov, vendar jo podpiramo zgolj ob sprejetju Načrta upravljanja z obiskom ter zavestni krepitvi ekstenzivne turistične ponudbe v Kranjski Gori, ki bo ohranjala kakovost krajine, naravnih vrednost in ne bo škodovala ogroženim vrstam ali zmanjševala kakovosti življenja domačinov.

12. člen Žičnice, protokol Turizem pravi: »1. Pogodbenice se strinjajo, da v okviru svojih postopkov za izdajanje dovoljenj za žičnice uveljavljajo politiko, ki poleg varnostnih zahtev in gospodarskih potreb upošteva tudi ekološke in krajinske zahteve.« Tako **9. člen Posegi v naravo in krajino, protokol Varstvo narave in urejanje krajine** pravi: »1. Pogodbenice bodo zagotovile pogoje za presojo neposrednih in posrednih učinkov zasebnih in javnih ukrepov in projektov, ki lahko bistveno ali trajno vplivajo na naravo in krajino in s tem na naravno ravnotežje. Rezultate teh presoj je treba upoštevati pri izdajanju dovoljenj za projekte in njihovi izvedbi. Pri tem je treba posebej zagotoviti, da ne pride do škodljivih vplivov, ki se jim da izogniti. 2. Posledice neizogibnih škodljivih posegov bodo kompenzirane z ukrepi za varovanje narave in urejanje krajine po določilih državnega prava. Če pa posledic škodljivih posegov ni mogoče kompenzirati, so ti dovoljeni samo, če po pretehtanju vseh interesov zahteve varstva narave in urejanja krajine ne prevladajo; a tudi v tem primeru je treba sprejeti ukrepe za varstvo narave in urejanje krajine.« **14. člen Varstvo rastlinskih in živalskih vrst, protokol Varstvo narave in urejanje krajine:** »Pogodbenice se zavezujejo, da bodo sprejele ustrezne ukrepe, s katerimi bodo zagotovile obstoj samoniklih živalskih in rastlinskih vrst v njihovi raznovrstnosti in zadostno populacijo, kar bodo storile z zagotavljanjem dovolj velikih prostorov.« Prav tako **8. člen Načrtovanje** pravi: »Pogodbenice bodo na podlagi krajinskega načrtovanja in v skladu s prostorskim načrtovanjem sprejele vse potrebne ukrepe za ohranitev in izboljšanje naravnega in sonaravnega življenjskega okolja prosto živčih živalskih in rastlinskih vrst kakor tudi za druge značilne sestavine naravne in kulturne krajine«

S strani investitorja, občine Kranjska Gora ter Republike Slovenije, zahtevamo upoštevanje vseh ekoloških in krajinskih zahtev, ki bodo postavljene s strani naravovarstvene in drugih strok.

Prav tako pričakujemo upoštevanje **10. člena Območja miru, protokol Varstvo narave in urejanje krajine**, ki pravi: »Pogodbenice se zavezujejo, da bodo v skladu s svojimi predpisi in ekološkimi merili določile območja miru, na katerih se odpovedujejo urejanju prostora v turistične namene«.

Občina Kranjska Gora naj s pomočjo naravovarstvene stroke, s konsenzom lastnikov in lokalnega prebivalstva ter JZ TNP vzpostavi območja miru, kjer se odpoveduje urejanju prostora za turistične namene. Posebno skrb je potrebno nameniti območju Naravnega rezervata Male Pišnice in preprečiti spust z Vitranca proti rezervatu. Prav tako je potrebno prepovedati spuščanje po neurejenih progah in gozdu z vrha Vitranca (kolo, smučanje) ter splošnemu upoštevanju **15. člena Športne aktivnosti, protokol Varstvo narave in urejanje krajine**, ki pravi: »1. Pogodbenice se zavezujejo, da bodo določile politiko usmerjanja športnih aktivnosti na prostem, zlasti na zavarovanih območjih, da bi preprečile negativne vplive na okolje. Če je potrebno, jih lahko tudi prepovejo.«

IV. PREDLOG REŠITVE

CIPRA Slovenija na podlagi poznavanja obstoječih načrtov, protokolov Alpske konvencije ter zgodovine Kranjske Gore in pričakovanih trendov spreminjanja podnebja v prihodnosti ter na podlagi zahtevnosti posega ob gradnji smučišča, nasprotuje gradnji smučišča z vrha Vitranca. Hkrati v luči turističnega razvoja Kranjske Gore in dejstva, da je v preteklosti na vrh Vitranca sedežnica že vozila, na nasprotuje gradnji nove kabinske žičnice, pri čemer pa se mora upravljavec v sodelovanju z občino ter JZ TNP, ZVNRS ter DOPPS in drugimi deležniki dogovoriti o izvedbi omilitvenih in omejitvenih ukrepov ter nadzoru izvajanja ukrepov tako v času gradnje kot tudi v času obratovanja.

V času obratovanja gre predvsem v načinu upravljanja z obiskom na vrhu Vitranca ter na območju med Vitrancom in Ciprnikom. Jasno naj se določi nosilna sposobnost območja z največjim še sprejemljivim obiskom, hkrati naj se jasno določijo območja, kje obiskovalci lahko hodijo in kam ne smejo, ter seveda naj se jasno določi mehanizem nadzora. Potrebno je pripraviti Načrt upravljanja z obiskom s katerim se bo določilo izvajanje omejitvenih (npr. zaprtje poti proti Ciprniku v času parjenja divjega petelina, prepoved smučanja znotraj gozda z vrha Vitranca), omilitvenih (npr. izvajanje vodenih, izobraževalnih pohodov od konca žičnice na Ciprnik) ...

S takim pristopom bi največ pridobila občina Kranjska Gora, saj bi jasno dokazala Sloveniji in svetu, v prvi vrsti pa obiskovalcem Kranjske Gore, da se zaveda svojega glavnega potenciala, to je edinstvena gorska narava in pokrajina, h katere varovanju se je tudi zavezala. S tem bi jasno pokazali pot razvoja vsem nizko ležečim smučiščem v času podnebnih sprememb, hkrati pa bi določena območja pomagala varovati in obvarovati tudi za prihodnje generacije. To bi bil tudi pomemben znak trajnostnega turizma Kranjske Gore, s katerim bi lahko povečala svojo prepoznavnost in gradila na niši, kjer je res konkurenčna tudi v mednarodnem merilu. Tovrstni pristop v lokalno okolje lahko prinese vrsto celoletnih kakovostnih služb, koncentrira obisk na eni lokaciji ter razbremeni pritiske na pokrajino v Karavankah in drugih območjih znotraj občine in Triglavskega narodnega parka.

Občino Kranjska Gora spodbujamo, da pripravi Strateški dokument o razvoju, varstvu in upravljanju Vitranca in okolice z Akcijskim načrtom upravljanja obiska ter Strategijo interpretacije dediščine z načrtom ter se tako postavi ob bok vse številčnejšim turističnim krajem, ki vpeljujejo samoomejevanje ter množični turizem zamenjujejo z bolj kakovostnim trajnostnim turizmom z odgovornim pogledom v prihodnost, ki temelji na ohranjeni (gorski) pokrajini.

Občino Kranjska Gora spodbujamo, da v proces priprave zgoraj navedenih dokumentov vključi prebivalce, ter poskrbi za transparenten, odgovoren ter kar se da participativen in strokovno izpeljan proces.

Občino Kranjska Gora ter investitorje v krožno kabinsko žičnico na Vitranc, RTC žičnice Kranjska Gora d.d., spodbujamo, da pripravi javno razgrnitev dokumentacije in načrtov, odpre možnosti za pripombe javnosti ter tako projektu zagotovi prepomembno lokalno in strokovno podporo.

Ministrstvo za okolje in prostor, Zavod za varstvo narave RS, JZ Triglavski narodni park, Agencijo RS za okolje, spodbujamo, da upoštevajo določila Alpske konvencije in navedene protokole pri podajanju mnenja o načrtovani investiciji.

S spoštovanjem,

dr. Matej Ogrin,

predsednik CIPRE Slovenija, društva za varstvo Alp

V vednost:

Ministrstvo za okolje in prostor
Dunajska 48, 1000 Ljubljana

Zavod RS za varstvo narave Kranj
Planina 3, 4000 Kranj

Zavod RS za varstvo narave Ljubljana
Cankarjeva 10, 1000 Ljubljana

Zavod za varstvo kulturne dediščine
Tržaška cesta 4, 1000 Ljubljana

Zavod za varstvo kulturne dediščine
Tomšičeva ulica 7, 4000 Kranj

Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slo-
venije
Tržaška cesta 2, 1000 Ljubljana

JZ Triglavski narodni park
Ljubljanska cesta 27, 4260 Bled

Stalni sekretariat Alpske konvencije
Herzog - Friedrich - StraÙe 15
6020 Innsbruck
Avstrija

Upravna enota Jesenice
Cesta železarjev 6, 4270 Jesenice

Turistično-informacijski center Kranjska Gora
Kolodvorska ulica 1c, 4280 Kranjska Gora

RTC žičnice Kranjska Gora d.d
Borovška cesta 103a, 4320 Kranjska Gora

Društvo za naravo- Jalovec
Rateče 22, 4283 Rateče – Planica

Planinska zveza Slovenije
Ob železnici 30a, 1000 Ljubljana

Razvojna agencija Zgornje Gorenjske
Spodnji Plavž 24e, 4270 Jesenice

BSC, poslovno podporni center, d.o.o., Kranj
Cesta Staneta Žagarja 37
4000 Kranj
mediji